

STRATEGIA WDRAŻANIA
PROJEKTU INNOWACYJNEGO TESTUJĄCEGO

METODA TUTORINGU

INNOWACYJNYM SPOSOBEM
W PRACY RESOCJALIZACYJNEJ

STRATEGIA WDRAŻANIA PROJEKTU INNOWACYJNEGO TESTUJĄCEGO

Temat innowacyjny: „Poszukiwanie metod wczesnej interwencji socjalnej i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu młodzieży powyżej 15 roku życia (ukierunkowane na poprawę sytuacji zawodowej tych osób)”

Nazwa projektodawcy: Towarzystwo Wolnej Wszechnicy Polskiej Zarząd Główny

Tytuł projektu: Metoda tutoringu innowacyjnym sposobem w pracy resocjalizacyjnej

Numer umowy: UDA-POKL.07.02.02-14-007/11-00

1.	WPROWADZENIE	str. 1
2.	UZASADNIENIE	str. 2
3.	CEL WPROWADZENIA INNOWACJI	str. 4
4.	OPIS INNOWACJI - OPIS PRODUKTU FINALNEGO	str. 7
5.	PLAN DZIAŁAŃ W PROCESIE TESTOWANIA PRODUKTU FINALNEGO	str. 10
6.	SPOSÓB SPRAWDZENIA CZY INNOWACJA DZIAŁA	str. 12
7.	STRATEGIA UPOWSZECHNIANIA	str. 14
8.	STRATEGIA WŁĄCZANIA DO GŁÓWNEGO NURTU POLITYKI	str. 17
9.	KAMIENIE MIŁOWE DRUGIEGO ETAPU PROJEKTU	str. 22
10.	ANALIZY RYZYKA	str. 23

1. WPROWADZENIE

Projekt dotyczy opracowania i wdrożenia innowacyjnej metody w pracy z młodzieżą zagrożoną wykluczeniem społecznym na terenie województwa mazowieckiego. Koncentruje się on nie tylko i wyłącznie na szeroko poruszanych i dyskutowanych problemach wynikających z ubóstwa, lecz podejmuje pewne nowe problemy dotychczas słabo rozpoznawalne, w stosunku do których brak jest efektywnych działań.

Projekt realizowany jest przez Zarząd Główny Towarzystwa Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie (TWWP). Kapitałem organizacji działającej od 129 lat jest konkretny dorobek w podnoszeniu kwalifikacji i kultury umysłowej polskiego społeczeństwa. Od 1958 roku ponad 1 milion osób w zwiększyło swoje kompetencje zawodowe i intelektualne. Zagadnienia związane z edukacją dorosłych, szeroko rozumianą polityką społeczną oraz rozwojem nauki to główny nurt działalności organizacji. Z TWWP było związanych troje polskich noblistów (Maria Skłodowska-Curie, Henryk Sienkiewicz i Józef Rotblat), a także szereg wybitnych polskich uczonych, których nazwiska znajdują się w encyklopediach.

Koncepcja proponowanej metody przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu młodzieży powstała przy ścisłej współpracy pedagogów, psychologów, socjologów oraz specjalistów ds. rozwoju zasobów ludzkich.

Głównymi autorami produktu finalnego są pracownicy naukowcy Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Wyższej Szkoły Nauk Społecznych Pedagogium i Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie - specjalizujący się w zakresie przedmiotowego projektu.

2. UZASADNIENIE

Dotychczas działania o charakterze resocjalizacyjnym były kierowane zwykle do młodzieży ze środowisk patologicznych ale dzisiaj młodzież ze wszystkich środowisk, bez względu na grupę wiekową i pochodzenie, jest grupą szczególnego zagrożenia wykluczeniem. Oczywiście jej wspieranie jest utrudnione ze względu na wielość systemów i środowisk, w których funkcjonuje. Ważne jest, aby interwencja dokonana została względnie jak najwcześniej i w jak najszerszym zakresie, ponieważ zaniedbania są przyczyną wielu patologii w okresie późniejszym. Projekt podejmuje w nowatorskim ujęciu problemy od dawna istniejące ale nierozwiązywalne na skutek nieefektywnych działań.

W celu weryfikacji i pogłębienia problemów określonych we wniosku w pierwszym etapie projektu przeprowadzone zostały dodatkowe badania i analizy. Dokonano: zrekonstruowania zbioru występujących współcześnie czynników zagrożenia wykluczeniem społecznym młodzieży na terenie szkół i innych placówek zajmujących się młodzieżą, określono efektywność typowych metod i form pracy stosowanych w praktyce w celu zapobiegania wykluczeniu społecznemu, wykorzystano doświadczenia praktyków z różnych placówek zajmujących się młodzieżą zagrożoną wykluczeniem społecznym, sformułowano model innowacyjnego działania w pracy wychowawczej i resocjalizacyjnej, określono strategię kształcenia i doskonalenia w zakresie korzystania z metody tutoring. Przeprowadzona w pierwszym etapie realizacji projektu diagnoza - oparta na podejściu metodologicznym wykorzystującym analizy: 1) dotychczasowych koncepcji teoretycznych i badań nad kwestiami zagrożenia wykluczeniem społecznym, 2) danych zastanych (w tym raportów badawczych z zakresu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu młodzieży) oraz 3) wyniki badania ilościowego 870 osób pracujących z młodzieżą i 4) warstwy jakościowych badań fokusowych także z udziałem młodzieży - potwierdza, wskazane we wniosku o dofinansowanie, obszary problemowe dotyczące:

- permanentnych trudności wychowawczych rozpoznawanych na terenie swojej pracy przez praktyków pracy wychowawczej i resocjalizacyjnej,
- praktycznego wykorzystania metod pracy wychowawczej i resocjalizacyjnej oraz form zajęć terapeutycznych w różnych jednostkach zajmujących się młodzieżą zagrożoną wykluczeniem społecznym wobec najczęściej występujących trudności wychowawczych,
- oceny skuteczności metod dotychczasowej pracy wychowawczej w aspekcie ich efektywności dla założonych celów edukacyjno-wychowawczych,
- poziomu wiedzy o metodzie tutoring i wykorzystaniu jej w praktyce,
- oceny jej efektywności, korzyściach lub zagrożeniach (ryzyku) związanych z zastosowaniem tej metody,
- oczekiwań i potrzeb praktyków w zakresie doskonalenia i kształtowania umiejętności posługiwania się metodą tutoring w pracy z młodzieżą zagrożoną wykluczeniem społecznym.

Skala zagrożenia młodzieży wykluczeniem społecznym została określona, przez bezpośrednio stykających się z nią na co dzień wychowawców oraz pozostałe osoby biorące udział w edukacji, wychowaniu, terapii i resocjalizacji, jako **bardzo duża**. Sygnalizowane przez statystyki Kuratorium i Komendy Głównej Policji zagrożenia zostały potwierdzone przez wyniki badania dotyczące frekwencji zjawisk występujących na terenie szkół i placówek opiekuńczych, wychowawczych i resocjalizacyjnych. Uzyskano dane o dużym nasileniu zachowania charakteryzującego młodzież zagrożoną wykluczeniem społecznym. Kilka typów zachowania (trudności w nauce, wulgaryzmy, palenie papierosów, wagarowanie) występuje **często** lub nawet **bardzo często** na terenie **60%** badanych placówek. Inna grupa zagrażających przejawów (wycofujące, agresywne wobec rówieśników, ryzykowne, niekonsekwentne) także występuje często lub bardzo często, przeciętnie w 33% placówek. Tak więc, jak to postulowano w projekcie, **istnieje potrzeba profilaktycznego kierowania programów przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu młodzieży nie tylko do środowisk patologicznych ale wręcz do całej populacji uczących się.**

Ważnym celem tej części projektu było nie tylko wyłonienie najczęstszych, typowych rozwiązań metodycznych ale ocena skuteczności dotychczasowych metod i form pracy wychowawczej stosowanych w codziennej praktyce. Na obszarze województwa mazowieckiego najczęstszym oferowanym działaniem wspierającym są indywidualne spotkania i rozmowy. W szkołach to ponad 90% przypad-

ków, w placówkach pozaszkolnych aż 97%. Niemal tak samo często bo w 80% przypadków wykorzystywana jest współpraca z rodzicami. **Nigdzie, w żadnym przypadku nie stosowano metody tutoring.** Odsetek osób oceniających **stosowane** przez siebie **działania** jako **istotnie** wspierające i **sprzyjające eliminacji** wykluczenia społecznego to **jedynie 46%**. Wyniki badania jasno wskazały, że **ponad połowa osób uważa, że te narzędzia, którymi posługuje się w swojej pracy zawodowej są bezskuteczne lub mało skuteczne.**

Zgodnie z celami projektu poddano pod osąd praktyków nowatorską metodę wczesnej profilaktyki eliminowania zagrożenia wykluczeniem społecznym młodzieży jaką jest tutoring. Poziom wiedzy o tej metodzie wśród osób profesjonalnie zajmujących się pracą z młodzieżą jest niewielki. Z uzyskanych danych wynika, że **ponad połowa badanych nigdy nie słyszała nawet o takiej metodzie.** Deklaracje o bardzo dobrej wiedzy o metodzie tutoring składa jedynie 14% osób pracujących z młodzieżą zagrożoną wykluczeniem społecznym. Ze słyszenia metodę tutoring zna około 30% osób praktyków wychowawców, pedagogów, psychologów czy doradców zawodowych. W indywidualnych wywiadach okazało się, że i wiedza deklarowana jako bardzo dobra jest powierzchowna i ogranicza się wyłącznie do etymologicznej interpretacji samego terminu „tutoring”. W całości wykorzystuje ją zaledwie 2,7% badanej próby. Badani pozytywnie ocenili znane sobie jej składowe. Podczas gdy około 46% badanych oceniało jako skuteczne typowe metody pracy wychowawczej, **dla tutoring** odsetek **bardzo dobrze i dobrze oceniających wartość** metody wyniósł **85%**. Badani uznali, że w procesie tutoring realnie rozwija się u wychowanków liczne i ważne umiejętności oraz kompetencje, takie jak: podniesienie samooceny i wiary w siebie, samo-refleksję i samorozwój, umiejętności pokonywania trudności, postawę samodzielności. Wartościowanie istotnych dla zmniejszania zagrożenia wykluczeniem społecznym kompetencji przyznało tym cechom jakie kształtowane są w procesie tutoring rangę **bardzo istotną około 75% badanych** praktyków pracy wychowawczej. Samą metodę jako **przydatną oceniło ponad 80% osób.**

W świetle celów projektu ważne było określenie, czy jest możliwe i pod jakimi warunkami wykorzystanie metody tutoring w wczesnej profilaktyce redukcji wykluczenia społecznego młodzieży. Znacząca część badanych jest zainteresowana wzięciem udziału w szkoleniach - pełne zainteresowanie zgłasza 70% osób.

Wnioski z dokonanej diagnozy wskazują na: **znaczne nasilenie** na terenie szkół i placówek opiekuńczo-wychowawczych- resocjalizacyjnych zjawisk, które charakteryzują młodzież zagrożoną wykluczeniem społecznym; **nikłą skuteczność dotychczas stosowanych metod** redukcji zagrożenia bowiem sami badani wychowawcy, pedagodzy, psychologowie, doradcy zawodowi i terapeuci są przeświadczeni o niewydolności własnego procesu wychowawczo-resocjalizacyjnego. Są też przekonani o konieczności poszukiwania nowych metod pracy z młodzieżą zagrożoną wykluczeniem społecznym; spełnianiu przez proces tutoring oczekiwań praktyków w kwestii ograniczania i eliminowania tych zagrożeń w grupie młodzieży, które sprzyjają zjawisku wykluczenia społecznego. Innowacyjne metody wychowawcze nie są stosowane także z powodu braku wiedzy i umiejętności w tym zakresie - stwierdzono **brak i dużą potrzebę wiedzy o metodzie tutoring wśród osób pracujących z młodzieżą zagrożoną wykluczeniem społecznym.** Metodę tutoring zna i stosuje nieliczna część badanych. Według uzyskanych wyników diagnozy ponad 95% populacji osób zajmujących się profesjonalnie pracą z młodzieżą powinno uzyskać podstawy do stosowania tej innowacyjnej metody. Znaczący odsetek badanych (70%) samodzielnie zgłasza potrzebę doskonalenia swojej wiedzy i umiejętności chcąc brać udział w stosownych szkoleniach.

3. CEL WPROWADZENIA INNOWACJI

Głównym celem projektu jest wczesna interwencja socjalna i zmniejszenie wykluczenia społecznego młodzieży przez wykorzystanie innowacyjnej metody tutoring w pracy resocjalizacyjnej. Innowacja jest odpowiedzią na potrzeby wynikające z konieczności poszukiwania, opracowania i wdrożenia nowych, ulepszonych i efektywnych metod wychowania resocjalizującego, które redukcją zagrożenie wykluczeniem społecznym. Cele wdrażania strategii są tożsame z celami określonymi we wniosku o dofinansowanie. Warto jednak doprecyzować, że ogólnym celem wszystkich innowacyjnych elementów projektu jest zaimplementowanie ich w praktykę instytucji kształcących, wychowujących i resocjalizujących czyli wykorzystanie w strategii rozwiązywania problemów społecznych.

W czterech segmentach celów szczegółowych wskaźniki realizacji zostały doprecyzowane i uszczegółowione. W każdym z obszarów poza liczbą osób zagrożonych wykluczeniem, które zakończą udział w projekcie, dodatkowej weryfikacji poddana zostanie efektywność wszystkich działań, mierzona standaryzowanymi narzędziami. I tak dla pomiaru kształtowanych cech wszystkich trzech odbiorców podgrup przyjęto następujące narzędzia. Pomiar poziomu umiejętności wykorzystywania metod rozładowywania agresji dokonywany będzie dwukrotnie czyli przed rozpoczęciem działań testujących oraz po ich zakończeniu kwestionariuszem Bussa i Perry'ego (poziom agresji) i testami odporności na stres. Za istotnie znaczący wzrost umiejętności przyjęto zmianę wartości wskaźnika o 25%. Poziom motywacji zmierzony zostanie przystosowanym kwestionariuszem KSMG zwłaszcza w jego wymiarach samokontroli, motywacji wewnętrznej i samoświadomości; tu także istotna będzie zmiana o 25%. Zwiększenie wiedzy, umiejętności wskaźnikowane będzie czteropoziomą metodą Donalda Kirkpatricka. Pomiar wskaźników dokonywane będą ex-ante i ex-post przez realizatorów i koordynatorów poszczególnych zadań fazy testowania i w formie sprawozdań przekazywane specjalistce ewaluatorowi wewnętrznemu wraz z uzupełniającym opisem poszczególnych rezultatów. Ze względu na niezbyt długi czas trwania podstawowych elementów działań nie planuje się pomiaru on-going. W obszarze podwyższania kwalifikacji zawodowych odbiorców poprzez udział w kursach zawodowych wskaźnikiem będzie liczba wydanych certyfikatów o docelowej wartości 95% szkolonych.

Kluczowym rozstrzygnięciem weryfikacyjnym osiągnięcia celu głównego projektu w fazie **testowania** będzie rezultat przetestowania praktycznego wykorzystania umiejętności tutoring zdobytych w Akademii Tutorów. Stanem pożądanym w tym obszarze jest osiągnięcie wszystkich wartości docelowych wskaźników wykonania oraz określenie wśród odbiorców stopnia zmian, które pod wpływem pracy z tutorem zajdą w zakresach: kształtowania wizji swojej przyszłości; przestrzeni identyfikacji społecznej, kształtowania umiejętności społecznych, wzmocnienia samooceny i poczucia własnych kompetencji oraz stawiania celów życiowych. Sukcesem tej fazy będzie zmiana w co najmniej w połowie tych zakresów (na str. 8 zestawienie wskaźników).

Celem działań **upowszechniających** jest dostarczenie wiedzy o produkcie finalnym wszystkim zainteresowanym jego wykorzystaniem czyli zarówno praktykom pracy wychowawczej i resocjalizacyjnej jak i decydentom oraz młodzieży. Sukcesem upowszechnienia będzie zrealizowanie wszystkich założonych wskaźników (wymienione na str. 15) zaplanowanych działań upowszechniających które rozpropagują tutoring jako innowacyjny sposób pracy z młodzieżą zagrożoną wykluczeniem społecznym.

Celem działań **włączających** jest zaimplementowanie innowacyjnego programu opartego na metodzie tutoring do głównego nurtu polityki województwa mazowieckiego w zakresie pracy z młodzieżą zagrożoną wykluczeniem społecznym. Sukcesem włączenia do głównego nurtu polityki regionalnej woj. mazowieckiego będzie praktyczne zastosowanie metody tutoring w pracy na rzecz młodzieży zagrożonej wykluczeniem w co dziesiątej placówce o charakterze edukacyjnym (szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne) bądź opiekuńczo-wychowawczej i resocjalizacyjnej.

Tab. 1. Zestawienie wskaźników dla działań testujących.

Cel projektu		Wskaźnik	Adresaci działań		Źródło danych
Wczesna interwencja socjalna i zmniejszenie wykluczenia społecznego młodzieży poprzez wykorzystanie innowacyjnej metody tutoringingu	Wdrożenie i wykorzystanie innowacyjnej metody pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym na terenie województwa mazowieckiego		Młodzieżowe ośrodki wychowawcze, Ośrodki kształcenia zawodowego OHP, Młodzieżowe ośrodki socjoterapii, Szkoły zawodowe, Technika, Licea, Licea profilowane, Gimnazja	Raport końcowy, dane z ewaluacji	
Cel projektu		Wskaźnik	Adresaci działań		Źródło danych
Wczesna interwencja socjalna i zmniejszenie wykluczenia społecznego młodzieży poprzez wykorzystanie innowacyjnej metody tutoringingu	Diagnoza	Wartość docelowa wskaźnika	Planowana min. 1,5 osiągnięto 1,84	Proporcja oceny efektywności metody tutoringingu do metod stosowanych	Wnioski z koncepcji teoretycznych, danych zastanych, raport z własnego badania ilościowego oraz jakościowego

Cel szczegółowe projektu	Etap testowania projektu	Wskaźnik	Wartość docelowa wskaźnika	Adresaci działań	Źródło danych
1. Umożliwienie odbiorcom korzystania z pozytywnych metod rozładowywania negatywnych emocji dzięki uczestnictwu w warsztatach		Superpozycja wyników standaryzowanych narzędzi –testów: Bussa i Perry'ego i testów poziomu odporności na stres	1,25	20 odbiorców wybranych według procedury rekrutacyjnej przez: pedagoga szkolnego ze szkoły gimnazjalnej, psychologa z Zakładu Poprawczego w Mrozach spośród dziewcząt opuszczających Zakład i dojrzwających do wkrócenia na rynek pracy oraz przez Towarzystwo Penitencjarne „Patronat” wśród dzieci osób przebywających w ZK	Pomiary wstępny i końcowy prowadzony przez realizatora działań przed rozpoczęciem i po zakończeniu zajęć
2. Zwiększenie motywacji oraz dostarczenie umiejętności poruszania się na rynku pracy		Względny przyrost poziomu motywacji mierzony KSMG	0,25		
3. Zwiększenie wiedzy odbiorców na temat funkcjonowania rynku pracy oraz własnych kompetencji zawodowych w zakresie podjęcia pracy		Względny przyrost wiedzy i kompetencji mierzony metodą Kirkpatricka	0,25		
4. Podwyższenie kwalifikacji zawodowych odbiorców poprzez udział w kursach zawodowych		Liczba wydanych certyfikatów w stosunku do liczby odbiorców w tym etapie	95%		Dokumentacja kursów
5. Dostarczenie użytkownikom nowych umiejętności w zakresie tutoring		Liczba wydanych zaświadczeń o zakończeniu udziału w szkoleniu Wskaźnik efektywności szkolenia metodą Kirkpatricka przy założeniu wzrostu kompetencji metodycznych u 100% użytkowników	100% 0,75	20 wychowawców / pedagogów / psychologów wskazanych przez Mazowieckie Kuratorium Oświaty	Badanie przed i po zakończonym szkoleniu przez realizatorów szkolenia
6. Dostarczenie odbiorcom kompetencji w zakresie prawnego funkcjonowania w życiu społecznym i kierowania rozwojem zawodowym		Miarą zmiany w indywidualizowanej diagnozie rozwoju osobistego i zawodowego	0,5	20 odbiorców wybranych według procedury rekrutacyjnej przez: Pedagogę szkolnego ze szkoły gimnazjalnej, psychologa z Zakładu Poprawczego w Mrozach spośród dziewcząt opuszczających Zakład i dojrzwających do wkrócenia na rynek pracy oraz przez Towarzystwo Penitencjarne „Patronat” wśród dzieci osób przebywających w ZK oraz 20 wychowawców / pedagogów / psychologów wskazanych przez Mazowieckie Kuratorium Oświaty	Dokumentacja - karty oceny stopnia zagrożenia wykluczeniem przed udziałem i po zakończeniu przez odbiorców udziału w projekcie

4. OPIS INNOWACJI - OPIS PRODUKTU FINALNEGO

Innowacyjność produktu przejawia się we wzajemnie przenikających się wymiarach: grupy docelowej oraz formy wsparcia.

Innowacyjność w wymiarze grupy docelowej - innowacja skierowana jest do grup młodzieży w wieku 15-18 lat zagrożonej wykluczeniem społecznym, w stosunku do których brak jest efektywnych działań. Aktualnie zauważane i podejmowane problemy, które w konsekwencji prowadzą do trudności w prawidłowym funkcjonowaniu społecznym i zawodowym dotyczą nie tylko grup już dziś szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym, ale całego młodego pokolenia. Współczesna szybkość życia, informatyzacja społeczeństwa, zatowarowanie rodzin powoduje pojawianie się problemów, których specyfika i skala nie były dotąd badane i brane pod uwagę w procesach społecznych. Młodzież wyprzedza dziś swoich rodziców w zakresie wiedzy dotyczącej nowych technologii, rodzice szybciej tracą swój autorytet, mają coraz mniejszy wpływ na to, czym zajmują się ich dzieci oraz posiadają mniejszą wiedzę o tym, co ich dzieci robią. Hierarchia wartości wyznaczona przez starsze pokolenie uległa całkowitemu odwróceniu, stąd trudno dzisiejszym rodzicom i wychowawcom zdobyć autorytet wśród zbuntowanej młodzieży. Rozwój demokracji i świadomości społecznej przyczynił się do tego, iż większy nacisk kładzie się na prawa jednostki, w tym prawa ucznia. Znacznie wzrosła też świadomość młodzieży odnośnie własnych praw. Nierzadko nauczyciele i rodzice nie potrafią odnaleźć się w swojej roli w związku z tą nową antycypacją społeczną.

Zjawiska aktualnie dotyczące młodzieży to - przemoc w szkole, zachowania ryzykowne związane z uzależnieniami, brak pozytywnych wzorców i autorytetów akceptowanych przez młodzież.

W tym miejscu wskazane jest też podkreślenie, że innowacyjność w wymiarze grupy docelowej dotyczy również młodzieży w wieku 18 lat, która opuszcza placówki opiekuńczo - wychowawcze i resocjalizacyjne, zakłady poprawcze i nie jest już objęta programem pracy resocjalizacyjnej. Osoby te wchodząc na rynek pracy, stają się grupą „powtórnie” wykluczoną.

Innowacyjność w wymiarze formy wsparcia polega na zaproponowaniu wychowawcom, psychologom, doradcom zawodowym, terapeutom - nieznaney i niestosowanej w polskiej praktyce procesu wychowawczego i resocjalizacyjnego, metody pracy z młodzieżą, zakładającej wczesną interwencję socjalną i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Proponowana innowacja polega na zmianie dotychczasowego podejścia do procesu wychowawczego młodzieży w wieku 17 - 18, a w szczególności:

- oparciu postępowania na indywidualnych spotkaniach, podczas których w atmosferze dialogu, szacunku i wzajemnej uwagi tutor pracować będzie z podopiecznym,
- wykorzystanie do tego nowego sposobu postępowania z młodzieżą zagrożoną wykluczeniem społecznym pedagogów szkolnych, psychologów, doradców zawodowych, terapeutów, nauczycieli przedmiotów,
- oparciu pracy z młodzieżą zagrożoną wykluczeniem społecznym na jej potencjale rozwojowym, zdolnościach, umiejętnościach, a nie na deficytach i nadmiernej kontroli zewnętrznej,
- przyjęciu założenia, że ryzyko zagrożenia wykluczeniem społecznym młodzieży będącej na etapie rozwoju jest w równym stopniu wynikiem zaniedbania, jak i negatywnych wzorców.

Ten program daje młodym ludziom dodatkowe wsparcie motywacyjne, możliwość odnalezienia się na rynku pracy poprzez zdobycie zawodu i umiejętności samodzielnego poszukiwania pracy, radzenia sobie w różnych sytuacjach życiowych. Istota programu opiera się bowiem na następujących elementach:

- pomocy tutora w rozpoznaniu własnych zdolności, umiejętności i zainteresowań, które mogłyby stanowić bazę dla rozwoju młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym,
- pomocy w kształtowaniu wizji własnej przyszłości,
- zmian przestrzeni identyfikacji społecznej młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym,
- kształtowanie umiejętności społecznych, wzmacniania samooceny i poczucia własnych kompetencji,
- kształtowania nowych celów życiowych w oparciu o nowe, zdobyte w pracy z tutorem doświadczenia.

Dodatkowym atutem projektu jest wyposażenie terapeutów, psychologów, pedagogów, doradców zawodowych, wychowawców w nowe kwalifikacje tutora. Dzięki temu ich działania mogą stać się uniwersalizowane i bardziej kompleksowe. Można więc stwierdzić, iż w naszym przypadku pomoc przychodzi ex-ante, a nie jak dotychczas post faktum.

Przewaga nowego podejścia polega na tym, iż na podstawie nowej diagnozy możemy zaplanować działania zapobiegawcze (prewencyjne), w przypadku diagnozy bazującej na brakach – tylko działania naprawcze (korygujące), które nie zawsze przynoszą oczekiwany rezultat, gdyż często dysfunkcje odkrywamy po prostu za późno. Druga różnica polega na oparciu procesu wychowawczego i resocjalizacyjnego na budowaniu poczucia własnej wartości, stabilnego świata wartości i poczucia sprawstwa. Młody człowiek uczyć się będzie hierarchii wartości hedonistycznych, witalnych i moralnych, rozpoznawać swoje wartości oraz przekładać je na realne cele życiowe. To wszystko ma wpływ na konstruowanie pozytywnej samooceny i poczucia sprawstwa. Przewaga tego podejścia tkwi w tym, że filarem procesu wychowawczego są umiejętności będące podłożem efektywnego działania w rolach społecznych w życiu dorosłym. Absolutnie nowatorskim rozwiązaniem jest zbudowanie procesu wychowawczego w oparciu o tutoring. Trzecią różnicę stanowi nowe podejście do procesu usamodzielniania się.

Grupy docelowe innowacji - Grupa docelowa innowacji to użytkownicy i odbiorcy. Użytkownikami innowacji (w wymiarze docelowym, testowania, upowszechniania i włączania) będą terapeuci, psychologowie, pedagodzy, doradcy zawodowi zajmujący się młodzieżą zagrożoną wykluczeniem społecznym oraz przedstawiciele jednostek pomocy społecznej (ponad 380) znajdujących się na terenie województwa mazowieckiego. Odbiorcami innowacji (w wymiarze docelowym, testowania i upowszechniania) będą trzy grupy młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym. Pierwsza grupa będzie obejmowała dzieci i młodzież, których ojciec lub matka, bądź obydwoje z rodziców przebywają w zakładach karnych. Druga grupa będzie obejmowała dzieci i młodzież pochodzącą z tzw. dobrych rodzin, jednak charakteryzującą się zachowaniami ryzykownymi typu: drobne kradzieże, wagarowanie, spożycie alkoholu, zażywanie narkotyków, zachowania agresywne. Trzecia grupa będzie obejmowała dziewczęta opuszczające zakład poprawczy. W procesie testowania będzie brała udział młodzież z województwa mazowieckiego. Aby projekt przyniósł zakładane efekty musi spełniać kilka warunków brzegowych oraz warunki niekonieczne, jednak sprzyjające uzyskaniu zamierzonych efektów.

Do warunków brzegowych należą:

- odpowiednia selekcja grup docelowych,
- diagnoza problemów wyselekcjonowanych grup docelowych,
- współpraca z instytucjami, z którymi pozyskiwani będą uczestnicy projektu,
- wypracowanie metod z odbiorcami projektu,
- koordynacja działań bezpośrednich realizatorów projektu z pomysłodawcami projektu,
- ewaluacja efektów działań.

Warunkami sprzyjającymi efektywności projektu będą zaś:

- profesjonalizm realizatorów projektu,
- innowacyjny, bardziej adekwatny do realnych potrzeb odbiorców dobór narzędzi diagnozy i ewaluacji.

Efekty dla grupy docelowej:

- nabycie umiejętności konstruktywnego wglądu w swoje emocje,
- umiejętność identyfikacji własnego systemu wartości,
- nabycie umiejętności twórczego rozwiązywania problemów i podejmowania decyzji w zgodzie z uniwersalnym systemem wartości,
- nabycie umiejętności prawidłowego planowania przyszłości,
- nabycie umiejętności pracy w grupie,
- nabycie umiejętności integracji,
- nabycie nowych umiejętności i kwalifikacji zawodowych.

Efekty dla użytkowników:

- zdobycie unikalnej wiedzy w zakresie innowacyjnej metody,
- poprawa efektywności podejmowania działań w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu młodzieży,
- złagodzenie zjawiska wypalenia zawodowego.

Należy zauważyć, iż z efektów innowacji skorzystają również dyrektorzy placówek edukacyjnych, opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych - ponieważ funkcjonować będzie metoda, która pozwoli odnieść sukcesy wychowawcze, spowoduje zmniejszenie problemów skutkujących konsekwencjami prawnymi.

OPIS PRODUKTU FINALNEGO

Produkt finalny to nowatorska, zindywidualizowana i wielopłaszczyznowa metoda podejścia do pracy z młodzieżą, zapewniająca prawidłowy rozwój osobowy i przygotowanie do życia na płaszczyźnie zawodowej, społecznej i emocjonalnej. Podstawą działań w metodzie jest tutoring.

Produkt finalny w wymiarze konceptualnym jest więc metodą wychowawczą a w wymiarze materialnym podręcznikiem składającym się z trzech następujących rozdziałów:

1. Metodologii przygotowania wychowawców, psychologów, terapeutów, doradców zawodowych do roli tutorów - przygotowanie pełniących rolę tutorów opiera się na wiedzy w zakresie:

- tutoringu jako metody indywidualnej pracy z młodzieżą zagrożoną wykluczeniem społecznym,
- technik i narzędzi coachingowych do pracy indywidualnej z młodzieżą zagrożoną wykluczeniem społecznym (rozwój indywidualny w oparciu o wrodzone i nabyte zasoby, psychologiczne bariery rozwoju oraz ich przewyciężanie, zestaw narzędzi coachingowych do rozwoju kompetencji osobistych oraz społecznych),
- kompetencji osobistych oraz społecznych niezbędnych do efektywnego funkcjonowania w życiu osobistym i zawodowym (macierz kompetencji intra oraz interpersonalnych, analiza transakcyjna w relacjach międzyludzkich, socjoterapia oraz dynamika funkcjonowania grupy),
- diagnozy oraz rozwoju kompetencji zawodowych wspierających proces usamodzielniania się (narzędzie diagnozy - Bilans Zasobów),
- zastosowania Bilansu Zasobów w pracy indywidualnej z młodzieżą zagrożoną wykluczeniem społecznym.

2. Metodologii diagnozy indywidualnej opartej na zasobach - diagnoza indywidualnego potencjału młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym jest oparta na metodzie Bilansu Zasobów, która prowadzi do autorefleksji, umożliwia młodzieży aktywację, poznanie i rozwój własnych umiejętności, zidentyfikowanie alternatywnych strategii rozwiązywania problemów i realizację indywidualnego planu działania oraz projektu osobistego rozwoju. Bilans Zasobów prowadzi do osiągnięcia następujących celów:

- praca nad fazami przejściowymi z życia zależnego do samodzielnego;
- analiza zainteresowań i motywacji w kierunku określenia przyszłej ścieżki kariery;
- zidentyfikowanie już posiadanej wiedzy i umiejętności oraz preferowanych stylów poznawczych;
- określenie projektu/planu osobistego rozwoju, w tym ścieżki kariery zawodowej.

Ponadto, metodologia diagnozy indywidualnej opartej na zasobach ma na celu przygotowanie młodzieży do samodzielnych refleksji nad własnym rozwojem osobistym i zawodowym (umożliwia im dokonanie samooceny na podstawie zidentyfikowanych warunków, dzięki którym mogą przyjąć określone zachowanie).

Bilans Zasobów stanowi punkt wyjścia do pracy indywidualnej z młodzieżą. Jest to narzędzie umożliwiające zdiagnozowanie naturalnych predyspozycji rozwojowych młodego człowieka oraz jego silnych stron. Dodatkowo, narzędzie to pozwala precyzyjnie i skutecznie kierować pracą tutorów.

Analiza Bilansu Zasobów zostanie wykonana przez tutorów na pierwszym etapie pracy z młodzieżą.

3. Metody i narzędzi pracy tutorów. Tutorzy będą prowadzili indywidualne sesje z młodzieżą zagrożoną wykluczeniem społecznym przez minimum 2 godziny w tygodniu. Dni spotkań będą stałe, ustalone z góry lub uzgadniane z sesji na sesję. W trakcie sesji zachowany będzie pełny komfort oraz ciągłość pracy indywidualnej. Tutorzy będą wyposażeni w narzędzia zawierające zestawy ćwiczeń do wykonywania podczas sesji oraz zadania do pracy samodzielnej młodzieży. Zestawy narzędzi do pracy indywidualnej skatalogowane zostaną według 3 obszarów:

- rozwój kompetencji osobistych (kompetencja interpersonalna),
- rozwój kompetencji społecznych (kompetencje interpersonalne),
- diagnoza i rozwój kompetencji zawodowych (obszar doradztwa zawodowego).

Pierwszy okres pracy tutorów zostanie poświęcony na indywidualną diagnozę młodzieży. Wyniki badania posłużą do pracy na każdym kolejnym etapie.

5. PLAN DZIAŁAŃ W PROCESIE TESTOWANIA PRODUKTU FINALNEGO

Grupa docelowa

W wymiarze testowania wezmą udział użytkownicy (terapeuci, psychologowie, pedagodzy, doradcy zawodowi, wychowawcy) oraz odbiorcy (trzy grupy młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym).

Odbiorcy - 3 grupy młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym w wieku 15 - 18 lat. Pierwsza grupa będzie obejmowała dzieci i młodzież, których ojciec lub matka, bądź obydwójce z rodziców przebywają w zakładach karnych. Druga grupa będzie obejmowała dzieci i młodzież pochodzącą z tzw. dobrych rodzin, jednak charakteryzującą się zachowaniami ryzykownymi typu: drobne kradzieże, wagarowanie, spożycie alkoholu, zażywanie narkotyków, zachowania agresywne. Trzecia grupa będzie obejmowała dziewczęta opuszczające zakład poprawczy.

Użytkownicy - to psychologowie, terapeuci, wychowawcy, doradcy zawodowi, pedagodzy. Liczba użytkowników powiązana jest z liczebnością grupy młodzieży, z którą będą pracowali (20 użytkowników, 20 odbiorców).

Testowanie produktu będzie miało miejsce w okresie od IV kwartał 2012 do III kwartał 2013 r.

1. Działania przygotowawcze.

Spotkania organizacyjne z dyrektorami, wychowawcami, psychologami, pedagogami szkół, zakładów poprawczych, stowarzyszenia Patronat, ect.

2. Rekrutacja (październik 2012 r.).

Rekrutacja pierwszej grupy obejmującej dzieci i młodzież, których ojciec lub matka, bądź obydwójce rodziców przebywają w zakładach karnych nastąpi poprzez Stowarzyszenie Penitencjarne „Patronat”.

Rekrutacja drugiej grupy obejmującej dzieci i młodzieży pochodzące z pełnych tzw. dobrych rodzin, jednak charakteryzującej się zachowaniami ryzykownymi typu: drobne kradzieże, wagarowanie, spożycie alkoholu, zażywanie narkotyków, zachowania agresywne, ect. nastąpi za pośrednictwem pedagogów szkolnych.

Rekrutacja trzeciej grupy obejmującej dziewczęta opuszczające Zakład Poprawczy w Mrozach i inne nastąpi za pośrednictwem wychowawców i psychologów tychże zakładów.

3. Zajęcia grupowe dla odbiorców (IV kwartał 2012 r. do końca III kwartału 2013 r.).

Zajęcia grupowe prowadzone będą w grupach mieszanych, co pozwoli na integrację dzieci i młodzieży, a jednocześnie przyczyni się do ich indywidualnego wzmocnienia i podwyższenia samooceny. Zajęcia prowadzone będą w dwóch grupach po 10 osób.

- Poradnictwo psychospołeczne - rozwijanie umiejętności społecznych, doskonalenie umiejętności radzenia sobie z uczuciami, rozwijanie umiejętności reagowania na agresję, doskonalenie umiejętności radzenia sobie ze stresem. Rozpoznawanie i hamowanie impulsu złości zanim doprowadzi on do agresywnego zachowania, kształtowanie umiejętności zastępowania agresji konstruktywnymi sposobami reagowania, rozwój samokontroli w sytuacjach trudnych, nabywanie prawidłowych umiejętności niezbędnych w kontaktach z ludźmi, które mogą stanowić alternatywę dla zachowań agresywnych, rozwijanie zdolności podejmowania dojrzałych moralnie decyzji.

- 2 grupy x 8 h

- Trening w zakresie edukacji mediacyjnej – zajęcia rozwijające umiejętności empatyczne, umiejętności rozwiązywania konfliktów.

- 2 grupy x 8 h

- Warsztaty w zakresie edukacji prorodzinnej – poradnictwo rodzinne w zakresie wzmocnienia więzi rodzinnych, zdobycie umiejętności wyrażania uczuć.

- 2 grupy x 8 h

- Savoir vivre oraz alternatywne spędzanie czasu wolnego – poznanie zasad savoir vivre oraz interesujących form spędzania wolnego czasu. Miedzy innymi poznanie :zasad nakrywania, podawania do stołu i jedzenia, wyglądu, prezencji (np. postawy, higieny) i właściwego ubioru, form towarzyskich (np. w miejscu pracy, rodzinie, na przyjęciu), sposobów komunikacji (także telefonicznej

i internetowej), zasad zachowania się w szczególnych sytuacjach. (wyjście do kina /teatru/galerii).

- 2 grupy x 16 h

• Warsztaty motywacyjne i aktywizujące do podjęcia pracy i zmiany swojej sytuacji – autoprezentacja i autokreacja, redagowanie dokumentów aplikacyjnych w tym listów motywacyjnych i CV.

- 2 grupy x 16 h

4. Indywidualne sesje z tutorem (praca w oparciu o tutoring prowadząca do rozwoju kompetencji osobistych i społecznych oraz rozwoju talentów i zainteresowań podopiecznego). Pierwszy okres pracy tutorów będzie poświęcony na indywidualną diagnozę młodzieży. Tutorzy będą wyposażeni w narzędzia zawierające zestawy ćwiczeń do wykonywania podczas sesji oraz zadania do pracy samodzielnej młodzieży (20 osób x 150 h).

5. Organizacja szkoleń i kursów zawodowych zakończonych egzaminem i uzyskaniem certyfikatów. Przykładowe kursy : gastronomiczny, fryzjerski, komputerowy, manicur, ect. (56 h szkolenia, grupa 5 osób).

6. Organizacja warsztatów dla psychologów, terapeutów, pedagogów, wychowawców, doradców zawodowych zatrudnionych na umowę o pracę z woj. mazowieckiego pod nazwą AKADEMIA TUTORA. Rekrutacja odbędzie się przy współdziałaniu Mazowieckiego Kuratorium Oświaty. Organizacja warsztatów będzie równoległym działaniem do działań przygotowawczych (64 h x 20 osób).

Osobą odpowiedzialną za monitoring etapu testowania będzie ekspert metodyczny przy wsparciu pracownika ds. ewaluacji i monitoringu.

Ekspert metodyczny spotykać się będzie raz na dwa miesiące z organizatorami szkoleń, trenerami, tutorami, przedstawicielami autorów koncepcji w sprawach dotyczących prawidłowości przebiegu prac. Oczywiście poza tymi spotkaniami obligatoryjnymi, każdy z tutorów biorących udział w testowaniu będzie mógł skontaktować się z ekspertem metodycznym w sprawie wyjaśnienia wątpliwości czy konkretnego problemu. Uwagi z powyższych spotkań będą rejestrowane na arkuszu obserwacji. Ponadto każdy z tutorów będzie składał comiesięczne raporty z przebiegu testu obejmujące kwestie merytoryczne oraz praktyczne realizowanych zadań. Ekspert metodyczny i autorzy koncepcji raz na kwartał spotykać się będą także z odbiorcami i pytać ich o opinię dotyczącą nowej metody. Opinie (anonimowe) rejestrowane będą na arkuszu opinii. Jednocześnie w procesie monitoringu zostaną wykorzystane fora dyskusyjne na stronie internetowej projektu (forum odbiorców, forum użytkowników). Taki sposób monitorowania fazy testowania oparty jest o zasadę empowerment. Z jednej strony bowiem poznajemy opinie użytkowników i odbiorców dotyczące produktu, z drugiej zaś zapewniamy pełny udział grupy docelowej w nadaniu kształtu metodzie.

Nad całym procesem testowania czuwać będzie Zespół Koordynujący, w skład którego wejdą: ekspert metodyczny, autorzy koncepcji metody tutoringu w resocjalizacji, przedstawiciele realizatorów, pracownik ds. ewaluacji i monitoringu. Zespół Koordynujący będzie się spotykał raz na kwartał na posiedzeniach monitorujących, a w uzasadnionych przypadkach dodatkowo na wniosek eksperta metodycznego. W myśl zasady empowermentu na spotkania będą zapraszani przedstawiciele użytkowników zarówno użytkowników bezpośrednich, jak i pośrednich (decydentów). Wszystkie kierowane przez te grupy uwagi oraz spostrzeżenia będą ewidencjonowane. W ramach procesu testowania przewidujemy możliwość korekty produktu, gdy pojawi się taka potrzeba i wynikać ona będzie m.in. z obserwacji eksperta metodycznego i autorów koncepcji lub uwag grupy docelowej. Korekta dotyczyć może zmian w proporcjach czasowych tutora. Decyzja o modyfikacji produktu zostanie podjęta przez Zespół Koordynujący. Ponadto w trakcie realizacji kolejnych etapów projektu raz w miesiącu odbywać się będą spotkania zespołu zarządzającego projektem i dotyczyć będą one takich kwestii jak: logistyczny i merytoryczny przebieg testowania, analiza pojawiających się problemów, podejmowanie działań korygujących bądź zapobiegawczych.

Wszystkie dane zbierane w procesie monitorowania zostaną poddane szczegółowej analizie oraz ewaluacji wewnętrznej.

6. SPOSÓB SPRAWDZENIA CZY INNOWACJA DZIAŁA

Analiza efektów zastosowania innowacji prowadzona będzie w ramach **ewaluacji wewnętrznej i zewnętrznej** mających na celu **doskonalenie produktu i zwiększenie jego efektywności**. Wyniki badań ewaluacyjnych będą stanowiły uzasadnienie dla wdrożenia oraz dalszego użytkowania produktu finalnego. Prowadzone badania ewaluacyjne mają umożliwić udzielenie odpowiedzi na kluczowe pytania:

- Czy wprowadzony produkt jest skuteczniejszy, bardziej efektywny niż podejścia stosowane dotychczas;
- Czy proponowana innowacja jest atrakcyjną alternatywą dla metod stosowanych wcześniej;
- Czy zostały osiągnięte założone cele projektu?
- Czy możliwie jest zwiększenie skuteczności proponowanych rozwiązań i pod jakimi warunkami?

A. Ewaluacja wewnętrzna

W trakcie całego procesu testowania będą gromadzone dane z procesu testowania (dane monitoringu), które zostaną poddane analizie oraz będą stanowiły wkład do prowadzonej ewaluacji wewnętrznej, która przybierze formę **ewaluacji on-going**. Ewaluacja ta będzie prowadzona przez pracownika ds. ewaluacji i monitoringu przy wsparciu eksperta metodycznego oraz członków Zespołu Koordynującego.

Ewaluacja wewnętrzna dotyczyć będzie **bieżącej analizy**: osiągania zaplanowanych celów projektu, efektów pracy tutorów, oceny korzyści z udziału w programie odbiorców testujących, sposobu prowadzenia i efektów szkoleń oraz warsztatów. W ramach ewaluacji wewnętrznej zostaną wykorzystane m.in.: ankiety, wywiady, obserwacje, systematyczna analiza wyników testów diagnostycznych oraz kompetencyjnych, panel ekspertów. Prowadzone działania umożliwią zgromadzenie szczegółowej dokumentacji z fazy testowania w zakresie oceny stosowania produktu. Istotnym wkładem do prac nad docelowym kształtem produktu finalnego będą zebrane podczas ewaluacji wewnętrznej opinie pracownika ds. ewaluacji i monitoringu, opinie członków zespołu ds. diagnozy, opinie recenzentów, opinie grup docelowych (odbiorców, użytkowników, decydentów), opinie obserwatorów ze strony zespołu projektowego.

Poszczególne etapy testowania będą podsumowywane w **raportach ewaluacyjnych on-going**, po zakończeniu każdego cyklu testowania. Wyniki ewaluacji wewnętrznej będą na bieżąco omawiane na spotkaniach Zespołu Koordynującego. Prowadzone prace mają umożliwić wypracowanie ewentualnych działań korygujących oraz naprawczych.

B. Ewaluacja zewnętrzna

Ewaluacja zewnętrzna zostanie przeprowadzona po zakończeniu okresu testowania.

Jej celem będzie udzielenie odpowiedzi na pytania: czy produkt końcowy odpowiada realnym potrzebom, czy jest bardziej skuteczny i bardziej efektywny od podejść stosowanych dotychczas. Ewaluacja zewnętrzna produktu będzie prowadzona w odniesieniu do poniższych kryteriów:

Trafności	Czy i w jakim stopniu produkt odpowiada na realne potrzeby?
Efektywności	Czy wypracowany produkt (proponowane podejście) jest bardziej efektywny niż stosowane dotychczas? Czy proponowane podejście jest rozwiązaniem bardziej wydajnym finansowo od metod stosowanych wcześniej?
Skuteczności	Czy produkt jest skuteczny? Co wpływa na jego skuteczność - czy są to metody pracy, dobór grup docelowych, organizacja procesu wsparcia, czy inne czynniki? Czy możliwe jest zwiększenie skuteczności proponowanych metod i pod jakimi warunkami?
Użyteczności	Czy wypracowany produkt jest zgodny z aktualnymi potrzebami grup docelowych?
Trwałości	Czy i w jakim stopniu prawdopodobne jest funkcjonowanie produktu po zakończeniu finansowania projektu?

Oprócz „standardowych” kryteriów oceny, ewaluator zewnętrzny powinien zwrócić uwagę na następujące czynniki: zaangażowanie grup docelowych (empowerment); multiplikowalność (czyli powtarzalność), ściśle powiązana z możliwością upowszechniania; dostępność narzędzia/usługi; jakość narzędzia/usługi.

Do przeprowadzenia ewaluacji zewnętrznej **zostanie wybrany** (zgodnie z **zasadą konkurencyjności**) **niezależny ewaluator**. Warunkiem przystąpienia do składania ofert będzie przedstawienie referencji oraz udokumentowanie doświadczenia w ewaluacji produktów finalnych w projektach unijnych. Ewaluator powinien posiadać wykształcenie kierunkowe w obszarze socjologii, pedagogiki lub psychologii oraz co najmniej trzyletnie doświadczenie w prowadzeniu ewaluacji projektów PO KL oraz doświadczenie w wydawaniu opinii, ocen oraz ekspertyz. W procesie wyboru ewaluatora zostaną wzięte pod uwagę kryteria: cena, proponowana metodologia, przyjęta koncepcja badawcza, sposób organizacji procesu badawczego. Z ewaluacji zewnętrznej zostanie sporządzony raport, zgodnie ze „Standardami ewaluacji”¹.

C. Efekty zastosowania innowacji uzasadniająca jej stosowanie na szerszą skalę
Wyniki ewaluacji wewnętrznej i zewnętrznej wskażą, czy udało się w projekcie osiągnąć przewidywane efekty:

Tab. 2. Weryfikacja efektów zastosowania innowacji.

Efekt	Kogo dotyczy
<ul style="list-style-type: none"> • nabycie umiejętności konstruktywnego wglądu w swoje emocje, • umiejętność identyfikacji własnego systemu wartości, • nabycie umiejętności twórczego rozwiązywania problemów i podejmowania decyzji w zgodzie z uniwersalnym systemem wartości, • nabycie umiejętności prawidłowego planowania przyszłości, • nabycie umiejętności pracy w grupie, • nabycie umiejętności integracji, • nabycie nowych umiejętności i kwalifikacji zawodowych. 	odbiorcy
<ul style="list-style-type: none"> • zdobycie unikalnej wiedzy w zakresie innowacyjnej metody, • poprawa efektywności podejmowania działań w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu młodzieży, • złagodzenie zjawiska wypalenia zawodowego. 	użytkownicy

1. http://www.ewaluacja.org.pl/download/Standardy_ewaluacji_PTE.pdf.

7. STRATEGIA UPOWSZECHNIANIA

Celem działań upowszechniających jest **dostarczenie wiedzy i informacji na temat produktu finalnego** wszystkim zainteresowanym jego wykorzystaniem. Sukcesem upowszechnienia będzie zrealizowanie wszystkich założonych wskaźników zaplanowanych działań upowszechniających, dzięki którym zostanie rozpropagowana metoda tutoringu jako innowacyjny sposób pracy z młodzieżą zagrożoną wykluczeniem społecznym. Ponadto w efekcie profesjonalnie przeprowadzonych działań upowszechniających będzie możliwe skuteczne wdrożenie działań włączających. Narzędziem rozpowszechniania informacji o projekcie będą: artykuły na stronach internetowych projektu i placówek opiekuńczo-wychowawczych testujących produkt, artykuły prasowe, warsztaty dla przyszłych użytkowników produktu, warsztaty dyskusyjne, regionalna konferencja upowszechniająca, listy rekomendacyjne.

Przedmiotem działań upowszechniających będzie zarówno **produkt wstępny jak i produkt finalny** wraz ze wszystkimi jego elementami, a samą strategię upowszechniania rozpoczęto już w pierwszym etapie od upowszechnienia wyników badań przez udział 220 osób w konferencji pod tytułem: „Źródła innowacyjności w procesie resocjalizacji młodzieży - między ciągłością zmianą” w dniu 8 maja 2012 roku.

Osoby odpowiedzialne za działania upowszechniające to: ekspert metodyczny, koordynator projektu wraz z pozostałymi członkami zespołu, autorzy koncepcji produktu finalnego.

Grupy docelowe działań upowszechniających:

1. Użytkownicy projektu - pracownicy różnych instytucji województwa mazowieckiego: Młodzieżowych ośrodków wychowawczych, Ośrodków kształcenia zawodowego OHP, Młodzieżowych ośrodków socjoterapii, Szkół zawodowych, Techników, Liceów, Liceów profilowanych, Gimnazjów.
2. Odbiorcy projektu - osoby zainteresowane korzystaniem z wypracowanego produktu - młodzież.
3. Decydenci - podmioty, których działalność ma wpływ na obszar resocjalizacji oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży: Kuratorium Oświaty w Warszawie, Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Biuro Edukacji Miasta St. Warszawy.

Tab. 3. Zestawienie wskaźników dla działań testujących.

Cel projektu	Etap projektu	Wskaźnik	Wartość docelowa wskaźnika	Adresaci działań upowszechniających	Sposób pomiaru/ monitorowania
<p>Wczesna interwencja socjalna i zmniejszenie wykluczenia społecznego młodzieży poprzez wykorzystanie innowacyjnej metody tutoring (Cel ogólny)</p>	Diagnoza	<p>Liczba instytucji do których rozesłano wyniki badania – etap diagnozy</p>	350 sztuk	<p>(Młodzieżowe ośrodki wychowawcze, Ośrodki kształcenia zawodowego OHP, Młodzieżowe ośrodki socjoterapii, Szkoły zawodowe, Technika, Licea, Licea profilowane, Gimnazja)</p>	<p>Na podstawie wysłanych przesyłek pocztowych, pomiar na zakończenie etapu</p>
	<p>Liczba instytucji do których rozesłano informację o projekcie</p>	4404 jednostek	<p>Informacja mailowa skierowana do Dyrektorów wszystkich jednostek woj. mazowieckiego (Młodzieżowe ośrodki wychowawcze, Ośrodki kształcenia zawodowego OHP, Młodzieżowe ośrodki socjoterapii, Szkoły zawodowe, Technika, Licea, Licea profilowane, Gimnazja)</p>	<p>Na podstawie list mailingowych/zestawień wysłanych listów, pomiar na zakończenie etapu</p>	
<p>Umożliwienie odbiorcom ko-rodzadowywania negatywnych emocji dzięki uczestnictwu w warsztatach (Cel szczegółowy)</p>	Wszystkie etapy projektu	<p>Prowadzenie strony internetowej projektu</p>	<p>W trakcie realizacji projektu (od prezentacji wersji wstępnej do prezentacji wersji końcowej projektu liczba wejść na stronę internetową wzrosło o 50%)</p>	<p>Użytkownicy, odbiorcy, decydenci</p>	<p>Monitoring wejść na stronę internetową projektu/uruchomienie ankiety monitorującej, pomiar po każdym z etapów projektu</p>
	<p>Liczba przeprowadzonych warsztatów dyskusyjnych/ tematycznych</p>	3 warsztaty dyskusyjne	<p>Użytkownicy, odbiorcy</p>	<p>Dokumentacja projektu, pomiar na zakończenie zadania</p>	
<p>Liczba uczestników warsztatów</p>	Testowanie produktu	<p>Liczba uczestników warsztatów</p>	3X15 osób = 45 osób	<p>(Za każdym razem na spotkania będą zapraszani przedstawiciele innych instytucji) Pracownicy placówek testujących produkt, którzy nie biorą bezpośredniego udziału w testowaniu (psycholog, pedagog, pozostałi wychowawcy)</p>	<p>Listy obecności uczestników warsztatów, pomiar na zakończenie zadania</p>

Zwiększenie motywacji oraz dostarczenie umiejętności poruszania się na rynku pracy. Zwiększenie wiedzy odbiorców na temat funkcjonowania rynku pracy oraz własnych kompetencji zawodowych w zakresie podjęcia pracy. (Cel szczegółowy)	Testowanie produktu	Uruchomienie forum dyskusyjnego dla młodzieży	W trakcie realizacji projektu (momentu uruchomienia forum do prezentacji wersji końcowej produktu liczba użytkowników wzrośnie o 50%)	Odbiorcy	Pomiar aktywności forum, pomiar na zakończenie etapu
		Publikacja, analizy efektów testowania produktu na stronie WWW projektu	1 raport z ewaluacji zewnętrznej	Użytkownicy, odbiorcy, decydenci	Dokumentacja projektu, pomiar na zakończenie projektu
Zwiększenie wiedzy użytkowników na temat metod zapobiegania wykłuczaniu społecznemu. Upowszechnianie metody tutoringu. (Cel szczegółowy)	Testowanie produktu	Publikacja analizy efektów testowania produktu na stronie WWW projektu	1 raport z ewaluacji zewnętrznej	Użytkownicy, odbiorcy, decydenci	Dokumentacja projektu, pomiar, pomiar na zakończenie etapu
		Udział w spotkaniach grupy sterującej przedstawicieli użytkowników	5 osób	Pedagodzy, psycholodzy, wychowawcy	Dokumentacja projektu/protokoły z posiedzeń grupy sterującej, pomiar raz na miesiąc
Podwyższenie kwalifikacji zawodowych odbiorców poprzez udział w kursach zawodowych. (Cel szczegółowy)	Testowanie produktu	Publikacja na stronie WWW projektu analizy efektów testowania produktu	1 raport z ewaluacji zewnętrznej	Użytkownicy, odbiorcy, decydenci	Dokumentacja projektu, pomiar na zakończenie etapu
		Udział w spotkaniach grupy sterującej przedstawicieli użytkowników	5 osób	Pedagodzy, psycholodzy, wychowawcy	Dokumentacja projektu/protokoły z posiedzeń grupy sterującej, pomiar raz w miesiącu
Dostarczenie użytkownikom nowych umiejętności z zakresu tutoringu (Cel szczegółowy)	Upowszechnianie produktu finalnego	Liczba uczestników konferencji ogólnopolskiej upowszechniającej produkt finalny	200 osób	(Młodzieżowe ośrodki wychowawcze, Ośrodki kształcenia zawodowego OHP, Młodzieżowe ośrodki socjoterapii, Szkoły zawodowe, Technika, Licea, Licea profilowane, Gimnazja)	Dokumentacja projektu/lista obecności na konferencji, pomiar po zakończeniu zadania
		Liczba pobrań produktu finalnego ze strony www	400 pobrań - w przeciągu dwóch miesięcy od daty umieszczenia produktu na stronie WWW	Pedagodzy, psycholodzy, wychowawcy	Monitoring pobierania danych ze strony WWW, pomiar na zakończenie projektu
		Regionalna konferencja metodyczna użytkowników dot. wersji końcowej produktu	200 osób	(Młodzieżowe ośrodki wychowawcze, Ośrodki kształcenia zawodowego OHP, Młodzieżowe ośrodki socjoterapii, Szkoły zawodowe, Technika, Licea, Licea profilowane, Gimnazja) – woj. mazowieckie	Lista obecności podczas szkolenia, pomiar podczas trwania szkolenia

8. STRATEGIA WŁĄCZANIA DO GŁÓWNEGO NURTU POLITYKI

Do głównego nurtu polityki na poziomie regionalnym należą dokumenty strategiczne województwa, a na poziomie lokalnym dokumenty strategiczne powiatu, gminy. Jednym z celów długookresowych Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020 jest wyrównywanie nieuzasadnionych różnicowań regionalnych w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Intensyfikacja działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, do których zalicza się postępującą marginalizację całych grup społecznych – jest jednym z priorytetowych działań Strategii. Wymiernym efektem tych działań jest eliminowanie jej przyczyn i skutków, w szczególności w odniesieniu do ubóstwa, bezrobocia, bezdomności, alkoholizmu i narkomani oraz niepełnosprawności. **Celem działań włączających** do głównego nurtu polityki województwa mazowieckiego jest implementacja produktu finalnego, stanowiącego innowacyjny program do stosowania w pracy resocjalizacyjnej młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, oparty na metodzie tutoringingu.

Sukcesem włączenia do głównego nurtu polityki regionalnej woj. mazowieckiego będzie praktyczne zastosowanie metody tutoringingu w pracy na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem w 63 gimnazjach Mazowsza (to stanowi 8,63% z 730 szkół), 7 liceach profilowanych, (8,75% z 80 szkół), 58 liceach (8,63% z 672 szkół), 210 technikach (8,64% z 2429 szkół), w 13 szkołach zawodowych (8,78% ze 148 szkół), 58 poradniach psychologiczno-pedagogicznych (25,43% z 228 placówek), 13 młodzieżowych ośrodkach wychowawczych (20% z 65 placówek), 16 młodzieżowych ośrodkach socjoterapii (30,76% z 52 placówek). **Stanowiąc to będzie ogółem 438 jednostek** (9,95% z 4 404 jednostek) o charakterze edukacyjnym (szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne) oraz opiekuńczo-wychowawczym i resocjalizacyjnym.

Grupy, do których skierowane będą działania włączające:

1. Użytkownicy projektu - pracownicy i osoby odpowiedzialne za podejmowanie decyzji wiążących w imieniu instytucji województwa mazowieckiego, zajmujących się młodzieżą i osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym. W odniesieniu do wymiaru docelowego, będą to:

1) **Pracownicy** jednostek edukacyjnych, opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych: **wychowawcy, pedagodzy, psychologowie, doradcy zawodowi i terapeuci,**
 2) **Osoby odpowiedzialne za podejmowanie decyzji wiążących - decydenci**, których działalność ma wpływ na obszar resocjalizacji oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży. Do najważniejszej grupy osób należy zaliczyć **osoby uprawnione do podejmowania decyzji** w imieniu następujących instytucji regionalnych i ogólnopolskich:

• **obszar regionalny:**

- Samorząd Województwa Mazowieckiego - Marszałek;
- Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej - Dyrektor;
- Mazowieckie Kuratorium Oświaty w Warszawie - Kurator;
- Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie - Dyrektor;
- Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie - 42 dyrektorów;
- Ośrodki Pomocy Społecznej - 383 dyrektorów;
- Urząd Miasta St. Warszawy- Prezydent;
- Placówki opiekuńczo-wychowawcze i resocjalizacyjne - 345 dyrektorów placówek;
- Szkoły ponadgimnazjalne - 3 329 dyrektorów szkół;
- Szkoły gimnazjalne - 730 dyrektorów szkół,

• **obszar ogólnopolski:**

- posłowie i senatorowie, w szczególności członkowie sejmowych i senackich komisji właściwych dla spraw polityki społecznej i rodzinnej -10 osób;
- Ministerstwo Edukacji Narodowej- Minister;
- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej - Minister;
- Rzecznik Praw Obywatelskich - Rzecznik;
- Rzecznik Praw Dziecka - Rzecznik;
- Ośrodek Rozwoju Edukacji - Dyrektor;
- Rektorzy szkół wyższych (publicznych i niepublicznych), dziekani i pracownicy wydziałów nauk społecznych i humanistycznych, które kształcą na kierunkach: pedagogika, praca socjalna - 100 osób.

2. Odbiorcy projektu - osoby zainteresowane korzystaniem z wypracowanego produktu - młodzież w wieku od 15 do 18 lat. Będą to w wymiarze docelowym **wychowankowie i uczniowie** Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych, Ośrodków kształcenia zawodowego OHP, Młodzie-

zowych Ośrodków Socjoterapii, poradni psychologiczno-pedagogicznych, szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Wyżej wymienione kategorie osób i instytucje dają optymalną gwarancję wszechstronnego oddziaływania zarówno w obszarze polityki regionalnej (samorządowcy, prezydenci miast, burmistrzowie, wójtowie, dyrektorzy szkół i placówek wychowawczo-opiekuńczych i resocjalizacyjnych), jak i ogólnopolskiej (posłowie i senatorowie), a także w obszarze merytorycznym (nauczyciele i wychowawcy szkół i placówek, o których mowa powyżej, oraz pracownicy naukowcy z obszaru pedagogiki i pracy socjalnej). Efektem wzmacniającym proces oddziaływania na decydentów jest zainteresowanie produktem finalnym Kuratora Mazowieckiego Kuratorium Oświaty, dyrektorów organów założycielskich szkół i organów prowadzących placówki opiekuńczo-wychowawcze i resocjalizacyjne. Wskazane powyżej kategorie instytucji i osób stanowią zbiór interesariuszy, mający zasadniczy wpływ na włączenie produktu finalnego do głównego nurtu polityki województwa mazowieckiego w szczególności, i polityki kraju w ogólności.

Narzędzia działań mainstreamingowych - Projekt przewiduje realizację działań upowszechniających i włączających w ramach Zadania 7. - Upowszechnianie produktu finalnego i włączenie do głównego nurtu polityki. Zgodnie z nim przedmiotem działań upowszechniających i włączających będzie:

- realizacja konferencji zamykającej - I/II kwartał 2014 r.
- publikacja i dystrybucja raportu finalnego z Projektu - I/II kwartał 2014 r.

W ramach tego zadania brak jest działań włączających. Z tego też względu w celu zapewnienia, że produkt w przyszłości będzie szerzej stosowany, Wnioskodawca zaplanował działania włączające w ramach dwóch rodzajów mainstreamingu - **mainstreamingu wertykalnego i horyzontalnego**. Strategiczne działania to:

- bezpośrednie **spotkania lobbingsowe** z przedstawicielami władz rządowych - posłami i senatorami, w szczególności z członkami sejmowych komisji ds. rodziny i pomocy społecznej - 10 osób;
- **listy rekomendacyjne** przekazane do członków sejmowych i senackich komisji właściwych dla spraw rodziny i pomocy społecznej - 10 osób;
- **listy rekomendacyjne przekazane osobiście** do kuratora i przesłane elektronicznie do dyrektorów jednostek edukacyjnych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych - Kurator + 4 404 dyrektorów jednostek;
- **pisma z propozycjami zmian legislacyjnych**, które adresowane będą do posłów i senatorów, rzecznika praw obywatelskich i rzecznika praw dziecka, Ministra Edukacji Narodowej, Ministra Pracy i Spraw Socjalnych, Dyrektora Ośrodka Rozwoju Edukacji - 15 osób;
- **zalecenia zachęcające do wdrożenia produktu finalnego**, które umieszczone zostaną na stronach internetowych: Wnioskodawcy i Mazowieckiego Kuratorium Oświaty oraz rozesłane do rektorów szkół wyższych (publicznych i prywatnych), szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych i jednostek prowadzących placówki opiekuńczo-wychowawcze i resocjalizacyjne - w liczbie do 75 Rektorów i 4 404 jednostek;
- **nowe specjalizacje** kształcące studentów z zakresu stosowania metody tutoringu w pracy resocjalizacyjnej utworzone na kierunkach: pedagogika i praca socjalna - na 1 z wymienionych kierunków;
- zorganizowanie przez Akademię Kultury Informacyjnej i Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie **nowych kursów kwalifikacyjnych i doskonalących** z zakresu stosowania metody tutoringu - w liczbie 1;
- **opracowanie i rozesłanie wersji elektronicznej** „Przewodnika metodycznego z zakresu stosowania metody tutoringu w pracy resocjalizacyjnej młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym” do wszystkich użytkowników wymienionych w punkcie 1., podpunkt 1) i 2) - 4 835 jednostek woj. mazowieckiego;
- **wyłoszenie** podczas konferencji metodycznych **prelekcji** na temat zastosowania, walorów i korzyści wynikających ze stosowania metody tutoringu - 42 powiaty woj. mazowieckiego w okresie od stycznia do kwietnia 2014 roku.

Przedmiotem działań włączających będzie produkt finalny wraz ze wszystkimi jego elementami.

Osoby odpowiedzialne za działania włączające to: Koordynator projektu wraz z pozostałymi członkami zespołu roboczego, odpowiedzialnego za przygotowanie Strategii Wdrażania Produktu Finalnego Projektu.

Rekomendowanymi działaniami włączającymi produkt finalny będą przedstawione poniżej działania mainstreamingowe, zaprezentowane w podziale wertykalnym i horyzontalnym.

Tab. 4. Opis i zestawienie wskaźników dla działań włączających - mainstreaming wertykalny.

Cel projektu	Etap projektu	Grupy docelowe/Adresaci działań włączających	Działania włączające	Wskaźnik pomiaru	Wartość docelowa wskaźnika	Sposób pomiaru/ monitorowania 1. co mierzymy 2. w jaki sposób 3. kiedy nastąpi pomiar
CEL GŁÓWNY: Wczesna interwencja socjalna i zmniejszenie wykluczenia społecznego młodzieży poprzez wykorzystanie innowacyjnej metody tutoring	Po zakończeniu fazy testowania	Posłowie, senatorowie	Spotkania lobbingsowe z lokalnymi parlamentaryzami województwa, mające na celu przedstawienie zalet i korzyści wynikających z wdrożenie metody tutoring	Liczba spotkań z posłami i senatorami	10	1. 10 odbytych spotkań, 2. Lista spotkań potwierdzona podpisem odpowiedniej osoby 3. Po każdym odbytym spotkaniu
			Listy rekomendacyjne przekazane do rąk własnych członków sejmowych i senackich komisji właściwych ds. rodziny i pomocy społecznej	Liczba przekazanych listów	10	1. 10 listów 2. Lista potwierdzająca przekazanie listów 3. Po każdorazowym przekazaniu listu
			Pisma z propozycjami zmian legislacyjnych	Liczba przekazanych pism	15	1. Liczbę przekazanych pism 2. Lista potwierdzająca przekazanie pism 3. Po każdorazowym spotkaniu
CEL SZCZEGÓŁOWY 1. Umożliwienie odbiorcom korzystania z pozytywnych metod rozładowywania negatywnych emocji dzięki uczestnictwu w warsztatach	Cele te zostaną zrealizowane w procesie opracowania produktu finalnego	Posłowie, senatorowie, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka, Minister Edukacji Narodowej, Minister Pracy i Spraw Socjalnych, Ośrodek Rozwoju Edukacji				
CEL SZCZEGÓŁOWY 2. Zwiększenie motywacji oraz dostarczenie umiejętności poruszania się na rynku pracy. Zwiększenie wiedzy odbiorców na temat funkcjonowania rynku pracy oraz własnych kompetencji zawodowych w zakresie podjęcia pracy.						
CEL SZCZEGÓŁOWY 3. Zwiększenie wiedzy użytkowników na temat metod zapobiegania wykluczeniu społecznemu. Upowszechnianie metody tutoring.						
CEL SZCZEGÓŁOWY 4. Podwyższanie kwalifikacji zawodowych odbiorców poprzez udział w kursach zawodowych.	Po zakończeniu	Rektorzy szkół wyższych (publicznych i niepublicznych)	Zalecenia zachęcające do wdrożenia produktu finalnego	Liczba osób, do których przesłane zostaną zalecenia	75	1. Liczbę adresów e-mailowych 2. Wydruk komputerowy potwierdzający wysłanie pocztą elektroniczną zaleceń 3. Po każdorazowym wysłaniu zaleceń
CEL SZCZEGÓŁOWY 5. Dostarczenie użytkownikom nowych umiejętności z zakresu tutoring	Po zakończeniu	Cele te zostaną zrealizowane w procesie opracowania produktu finalnego				

Tab. 5. Opis i zestawienie wskaźników dla działań włączających - mainstreaming horyzontalny.

CEL projektu	Etap projektu	Grupy docelowe/Adresaci działań włączających	Działania włączające	Wskaźnik pomiaru	Wartość docelowa wskaźnika	Sposób pomiaru/ monitorowania 1. co mierzymy 2. w jaki sposób 3. kiedy nastąpi pomiar
CEL GŁÓWNY: Wczesna interwencja socjalna i zmniejszenie wykluczenia społecznego młodzieży poprzez wykorzystanie innowacyjnej metody tutoringu	Po zakończeniu fazy testowania	Mazowiecki Kurator Oświaty Dyrektorzy jednostek edukacyjnych, opiekunów wychowawczych i resocjalizacyjnych	Listy rekomendacyjne przekazane Mazowieckiemu Kuratorowi Oświaty i przesłanych do dyrektorów jednostek edukacyjnych i placówek opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych	Liczba przekazanych i przesłanych listów	4405	1. 1 list przekazany osobiście Mazowieckiemu Kuratorowi Oświaty i 4404 listy przesłane pocztą elektroniczną 2. Potwierdzenie przekazania 1 listu i dokonania wysyłki „mass mailing” do 4404 jednostek 3. Po spotkaniu i po rozesłaniu listów pocztą elektroniczną
		Mazowieckie Kuratorium Oświaty Towarzystwo Wolnej Wszechnicy Polskiej	Zalecenia zachęcające do wdrożenia produktu finalnego	Liczba stron internetowych	2	1. Strony internetowe, na których zamieszczone zostaną zalecenia 2. Wydruk stron zawierający opis 3. Po zakończeniu fazy testowania produktu finalnego
CEL SZCZEGÓŁOWY 1. Umożliwienie odbiorcom korzystania z pozytywnych metod rozładowywania negatywnych emocji dzięki uczestnictwu w warsztatach	Faza włączania do głównego nurtu polityki	Szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne, jednostki prowadzące placówki opiekuńczo-wychowawcze i resocjalizacyjne	Zalecenia zachęcające do wdrożenia produktu finalnego	Liczba adresów e-mailowych	4404	1. Liczbę adresów e-mailowych 2. Wydruk komputerowy potwierdzający wysłanie pocztą elektroniczną zaleceń 3. Po każdorazowym wysłaniu zaleceń
CEL SZCZEGÓŁOWY 2. Zwiększenie motywacji oraz dostarczenie umiejętności poruszania się na rynku pracy. Zwiększenie wiedzy odbiorców na temat funkcjonowania rynku pracy oraz własnych kompetencji zawodowych w zakresie podjęcia pracy			Uczestnicy konferencji metodologicznych – pracownicy jednostek edukacyjnych	Prelekcje na temat zastosowania, wartości i korzyści wynikających ze stosowania metody tutoringu	Liczba powiatów, w których przeprowadzone zostaną prelekcje	42
CEL SZCZEGÓŁOWY 3. Zwiększanie wiedzy użytkowników na temat metod zapobiegania wykluczeniu społecznemu. Upowszechnianie metody tutoringu						

Cele te zostaną zrealizowane w procesie opracowania produktu finalnego

Cele te zostaną zrealizowane w procesie opracowania produktu finalnego					
CEL SZCZEGÓŁOWY 4. Podwyższenie kwalifikacji zawodowych odbiorców poprzez udział w kursach zawodowych	<p>Rektorzy szkół wyższych (publicznych i niepublicznych), dziekani i pracownicy wydziałów nauk społecznych i humanistycznych (kierunki: pedagogika, praca socjalna)</p> <p>Akademia Kultury Informacyjnej i Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie</p>	<p>Nowe specjalizacje kształcące studentów pedagogiki i/lub pracy socjalnej z zakresu stosowania metody tutoringu w pracy resocjalizacyjnej</p> <p>Kursy kwalifikacyjne i doskonalące z zakresu stosowania metody tutoringu</p>	<p>Liczba nowych specjalizacji</p> <p>Liczba kursów</p>	<p>1</p> <p>1</p>	<p>1. Liczbę nowych specjalizacji 2. Uchwały Rad Wydziałów ws. uruchomienia nowych specjalizacji 3. Po zakończeniu fazy testowania</p> <p>1. Liczbę nowych kursów 2. Uchwała Rady Wydziału ws. utworzenia kursy kwalifikacyjnego i doskonalącego z zakresu stosowania metody tutoringu 3. Po zakończeniu fazy testowania</p>
	CEL SZCZEGÓŁOWY 5. Dostarczenie użytkownikom nowych umiejętności z zakresu tutoringu	<p>Jednostki edukacyjne, opiekuńczo-wychowawcze i resocjalizacyjne, Samorząd Województwa Mazowieckiego, Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej, Mazowieckie Kuratorium Oświaty w Warszawie, Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie, Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej, Urząd Miasta St. Warszawy;</p>	<p>Opracowanie i rozesłanie wersji elektronicznej „Przewodnika metodologicznego”</p>	<p>Liczba jednostek, do których wysłana została wersja elektroniczna „Przewodnika metodologicznego...”</p>	<p>4 835</p>

9. KAMIENIE MIŁOWE DRUGIEGO ETAPU PROJEKTU

Prezentowana strategia obejmuje trzy kluczowe etapy: etap testowania wstępnej wersji produktu finalnego (1), proces ewaluacji, opracowania finalnej wersji produktu finalnego (2) oraz jego upowszechnienia i włączenia (3). Kamienie milowe zostały wskazane dla każdego z tych etapów przy założeniu, że harmonogram realizacji kluczowych działań rozpoczyna się po pozytywnej ocenie strategii wdrażania projektu innowacyjnego.

10. ANALIZY RYZYKA

Celem analizy ryzyka jest określenie i ocena zagrożeń, które mogą się pojawić na etapie testowania, upowszechniania i włączania do polityki innowacji.

Analizą ryzyk w projekcie zajmuje się zespół zarządzający. Ostateczną decyzję podejmuje Kierownik projektu. Rezultatem bieżącego monitoringu będą kwartalne raporty. W razie konieczności bądź pojawienia się zagrożeń zostanie zwiększona częstotliwość raportowania w celu zastosowania odpowiednich strategii reakcji na ryzyko oraz założonych działań naprawczych.

Poniższa tabela przedstawia analizę zidentyfikowanych potencjalnych zagrożeń w projekcie-

Nazwa ryzyka	Prawdopodobieństwo wystąpienia ²	Wpływ ryzyka na realizację projektu ³	Istotność ⁴	Metoda/sposób identyfikacji ryzyka	Strategia reakcji na ryzyko / działania naprawcze
UŻYTKOWNICY - (terapeuci, psychologowie, doradcy zawodowi, pedagodzy do pracy z młodzieżą zagrożoną wykluczeniem społecznym)					
Faza realizacji projektu: Testowanie					
Brak chętnych terapeutów, pedagogów do uczestniczenia w warsztatach Akademii Tutora.	1	2	2	Analiza zgłoszeń, podpisane deklaracje uczestnictwa.	Strategia: Unikanie, łagodzenie. Działania: Rekrutacja uzupełniająca, wsparcie patronackich stowarzyszeń, dodatkowa kampania rekrutacyjna w internecie.
Wycofanie się użytkowników w trakcie trwania etapu testowania, tj. prowadzenia Akademii Tutora.	1	2	2	Analiza list obecności na warsztatach.	Strategia: Łagodzenie. Działania: Wykorzystanie list rezerwowych.
Faza realizacji projektu: Upowszechnianie					
Brak znajomości stosowania metody tutoring przez terapeutów, psychologów, doradców zawodowych, pedagogów.	2	2	4	Ankiety z konferencji, zgłoszenia na forum internetowym.	Strategia: Łagodzenie. Działania: Potencjalni użytkownicy metody będą mieli możliwość zapoznania się z produktem finalnym, dostępnym na stronie internetowej projektu. Przewiduje się również utworzenie nowej specjalizacji (tutoring jako metoda resocjalizacji młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym) na studiach I bądź II stopnia w przynajmniej jednej szkole wyższej w woj. mazowieckim.
Konieczność prowadzenia działań, które nie są przewidziane w projekcie.	2	1	2	Analiza SWOT.	Strategia: Łagodzenie. Działania: Rewizja budżetu projektu pod kątem oszczędności, prośba do Instytucji Pośredniczącej II o przesunięcia środków finansowych.

2. Oszacowanie prawdopodobieństwa ich wystąpienia (na skali od 1 do 3, gdzie 1 oznacza niskie prawdopodobieństwo wystąpienia danego ryzyka, a 3 - prawdopodobieństwo wysokie).

3. Oszacowanie wpływu ryzyka na realizację projektu (na skali od 1 do 3, gdzie 1 oznacza bardzo mały wpływ na realizację projektu, a 3 - wpływ bardzo duży).

4. Zidentyfikowanie najważniejszych zagrożeń (polega na przemnożeniu punktów przyznanych w kategorii „prawdopodobieństwo i wpływ ryzyka”; za istotne uznane są te zagrożenia, które uzyskały co najmniej 4 punkty).

Faza realizacji projektu: Włączanie					
Brak zainteresowanych podmiotów stosowaniem, wypracowanej metody tutoringingu.	3	3	9	Analiza programów wychowawczych, stosowanych przez podmioty pracujące z młodzieżą zagrożoną wykluczeniem społecznym.	Strategia: Unikanie, łagodzenie. Działania: Wnioskodawca wyszkoli w ramach projektu 40 tutorów z woj. mazowieckiego, zatrudnionych w głównych zakładach, podmiotach pracujących na rzecz młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym. Poprzez wykwalifikowanych specjalistów w tej materii zostanie przełamany opór podmiotów przed stosowaniem metody tutoringingu. Ponadto zorganizowane zostaną liczne spotkania lobbingsowe z kadrą kierowniczą organów prowadzących placówki w celu prezentacji założeń i korzyści wdrożenia innowacyjnej metody tutoringingu.
Opór instytucjonalny przed dokonywaniem zmian w systemie resocjalizacji.	3	3	9	Analiza nowelizacji prawa w zakresie powszechnego stosowania metody tutoringingu przez podmioty pracujące z młodzieżą zagrożoną wykluczeniem społecznym.	Strategia: Unikanie, łagodzenie. Działania: Przewiduje się liczne spotkania lobbingsowe z lokalnymi decydentami i politykami w celu prezentacji produktu finalnego i jego korzyści z zastosowania go w szerszym zakresie. Przyczynią się do tego m.in. kampania medialna oraz listy rekomendujące metodę jako narzędzie w pracy resocjalizacyjnej.
ODBIORCY - (trzy grupy młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym)					
Faza realizacji projektu: Testowanie					
Nie zebranie się grupy docelowej do testowania, tj. 20 os. młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym (14 kobiet, 6 mężczyzn).	1	2	2	Analiza list uczestników, monitoring podpisanych deklaracji przez uczestników i uczestniczki.	Strategia: Unikanie, łagodzenie. Działania: Wnioskodawca przewidział rekrutację młodzieży przy współudziale organizacji i osób współpracujących w ramach projektu, tj. Stowarzyszenie Patronat, pedagogów szkolnych, psychologów i wychowawców z Zakładu w Mrozach. W działaniach naprawczych zakłada się przeprowadzenie dodatkowej rekrutacji poprzez bezpośredni kontakt z opiekunami młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym. Przyczyni się do tego dodatkowa kampania informacyjno-promocyjna w Internecie (informacje na stronie internetowej projektu, e-mailing do potencjalnych użytkowników metody tutoringingu).
Wycofanie się osób w trakcie trwania etapu testowania.	1	2	2	Analiza list obecności na zajęciach/spotkaniach / warsztatach.	Strategia: Łagodzenie. Działania: Wnioskodawca zapobiegawczo będzie stosował bezpośredni kontakt z odbiorcami poprzez przeprowadzanie rozmów na kilka miesięcy przed fazą testowania. W ten sposób nastąpi przygotowanie przyszłych uczestników i uczestniczek do udziału w projekcie. W przypadku potrzeby uzupełnienia grupy odbiorców przewiduje się przystąpienie do fazy testowania osób z listy rezerwowej.

Niskie zaangażowanie się młodzieży podczas zajęć / Niechęć odbiorców przy testowaniu produktu.	1	2	2	Raporty trenerów, analiza wypełnianych ankiet ewaluacyjnych.	Strategia: Łagodzenie. Działania:Przedstawiciel Partnera będzie obecny podczas działań podejmowanych na rzecz odbiorców. Taka kontrola działań przyczyni się do niwelowania niskiego zaangażowania wśród młodzieży na zajęciach. Uczestnikom i uczestniczkom zostaną zaprezentowane korzyści z udziału w projekcie. Trenerzy prowadzący zajęcia zwiększą nacisk na motywowanie i przełamywanie barier zniechęcania i marazmu.
Faza realizacji projektu: Upowszechnianie					
Brak dotarcia do młodzieży potrzebującej wsparcia poprzez metodę tutoring.	2	2	4	Analiza SWOT.	Strategia: Unikanie, Łagodzenie. Działania: Zaproszenie na konferencję upowszechniającą produkt finalny poszczególnych dyrektorów z m.in.: młodzieżowych ośrodków wychowawczych, ośrodków kształcenia zawodowego, OHP, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, szkół ponadgimnazjalnych, placówek wychowawczych. Ponadto będzie prowadzona strona internetowa projektu.
Konieczność prowadzenia działań, które nie są przewidziane w projekcie.	2	1	2	Analiza SWOT.	Strategia: Łagodzenie. Działania:Rewizja budżetu projektu pod kątem oszczędności, pismo do IP w sprawie przesunięcia środków finansowych.
Faza realizacji projektu: Włączenie					
Konieczność prowadzenia działań, które nie są przewidziane w projekcie.	2	1	2		Strategia: Łagodzenie. Działania: Rewizja budżetu projektu pod kątem oszczędności, prośba do Instytucji Pośredniczącej II o przesunięcia środków finansowych.
Opór młodzieży podczas stosowania metody tutoring przez wykwalifikowanych tutorów.	1	1	1	Informacje od dyrektorów placówek/szkół wdrażających produkt finalny.	Strategia: Łagodzenie. Działania: Wykwalifikowani tutorzy przedstawiają korzyści ze stosowania metody.

Najbardziej istotnymi zagrożeniami dla projektu są:

- brak zainteresowanych podmiotów stosowaniem wypracowanej metody tutoring (9 pkt);
- opór instytucjonalny przed dokonywaniem zmian w systemie resocjalizacji (9pkt).

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

PODPISY PRZEDSTAWICIELI PARTNERSTWA KRAJOWEGO

Towarzystwo Wolnej Wszechnicy Polskiej Zarząd Główny

.....

Akademia Kultury Informacyjnej Sp. z o.o.

.....

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

.....

Centrum Rozwiązań Menadżerskich SA

.....

Lider Projektu:

TOWARZYSTWO WOLNEJ WSZECHNICY POLSKIEJ
Society of the Polish Free University
ZARZĄD GŁÓWNY

1882
Uniwersytet Latający

1906
Towarzystwo
Kursów Naukowych

Partnerzy Projektu:

AKADEMIA KULTURY
INFORMACYJNEJ

CRM[®]
A DEVOTEAM CONSULTING COMPANY

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

